ЕКОЛЕКЦІЯ
ZERO
WASTE

2 ЧИ ВЧИМОСЯ МИ ЗМЕНШУВАТИ ВІДХОДИ?

... ГАРНІ НОВИНИ:
ЗМІНИТИ СВОЇ ЗВИЧКИ МОЖЛИВО!
ПРОСТО ПОТРІБНО РОБИТИ ПОКУПКИ ПО-ІНШОМУ.

Не хвилюйтеся, ми підкажемо,

як: дотримуйтеся 5 правил zero

waste, які називаються

5 кроків

ЕКОЛЕКЦІЯ ZERO WASTE

ЩО ТАКЕ ZERO WASTE?

ZERO WASTE – ЦЕ СПОСІБ ЖИТТЯ, У ВІДПОВІДНОСТІ З ЯКИМ ЛЮДИНА СВІДОМО НАМАГАЄТЬСЯ НЕ ВИТРАЧАТИ РЕСУРСИ МАРНО ТА ВИРОБЛЯТИ ЯКОМОГА МЕНШЕ ВІДХОДІВ, І, ТАКИМ ЧИНОМ, НЕ ЗАБРУДНЮВАТИ НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ.

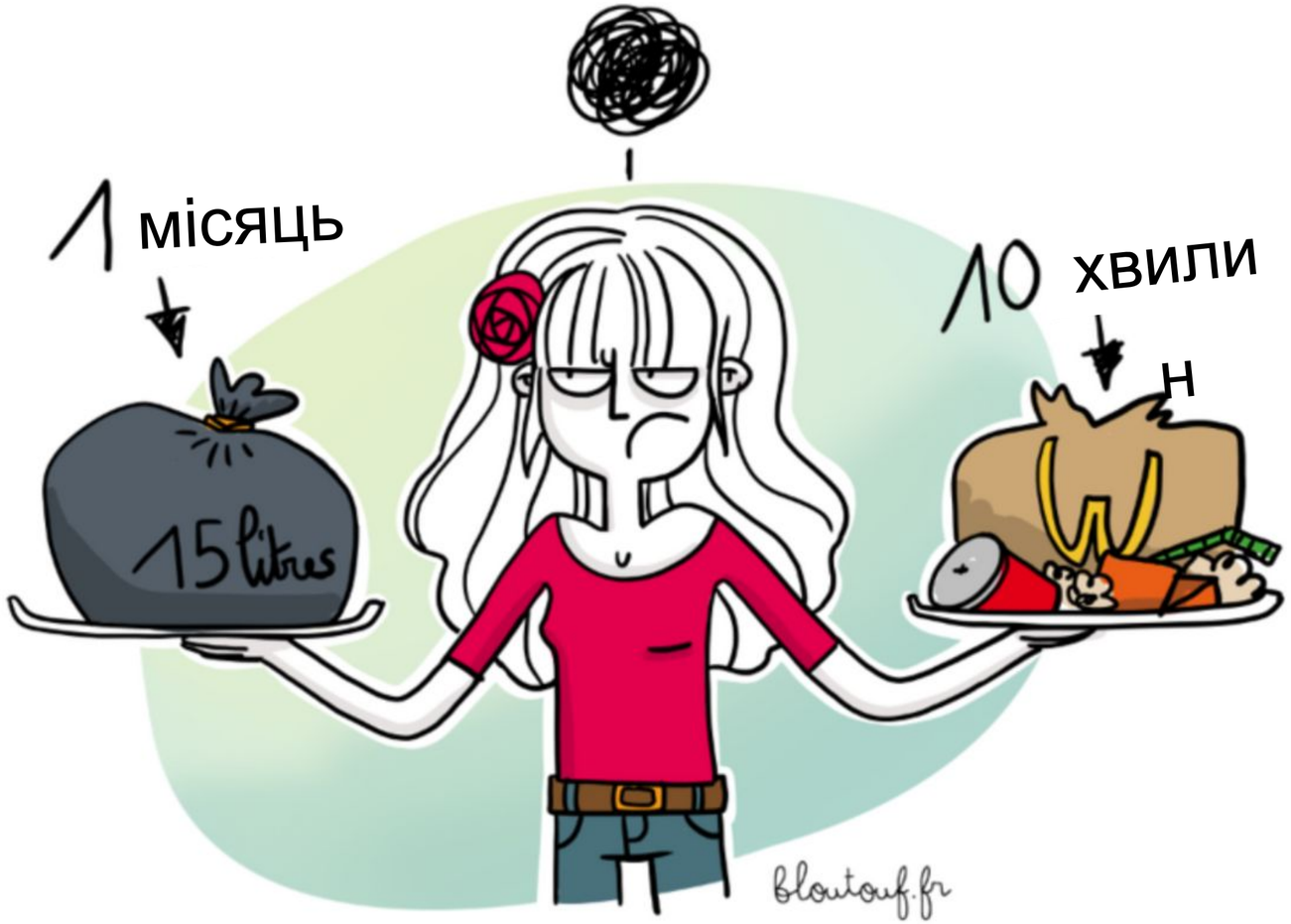

ЕКОЛЕКЦІЯ
ZERO
WASTE

ПРИНЦИП ZERO WASTE

НАША СУПЕРСИЛА - ЦЕ ПРИНЦИП "5 кроків" - У НАСТУПНОМУ ПОРЯДКУ:

1 **ВІДМОВА**
Відмовляйтеся від речей, які Вам не потрібні.

2 **СКОРОЧЕННЯ**
Обмежте кількість речей, якими Ви володієте.

3 **ПОВТОРНЕ ВИКОРИСТАННЯ**
використовуйте повторно замість того, щоб викидати те, що маєте.

4 **РЕМОНТ**
Ремонтуйте те, від чого не можна було відмовитися, зменшити використання або використати повторно.

5 **ПЕРЕРОБКА**
Переробляйте те, від чого не можна було відмовитися, зменшити використання, повторно використати, відремонтувати. Піддавайте компостуванню, тобто перетворюйте залишки їжі на цінне добриво, тобто залишки їжі для рослин.

ЕКОЛЕКЦІЯ ZERO WASTE

НЕОБХІДНІ РЕЧІ ZERO WASTE

МИ ЧАРІВНИМ ЧИНОМ ПЕРЕТВОРЮЄМО ОДНОРАЗОВІ РЕЧІ НА БАГАТОРАЗОВІ!

У комплект першої необхідності слід включити предмети багаторазового використання, які замінять найпоширеніші одноразові, особливо пластикові.

Кожен одноразовий предмет має аналог багаторазового використання.

Рис. Бджолина обгортка

ОБГОРТКА З БДЖОЛИНОГО ВОСКУ

Вона легка та захищає їжу від висихання або протікання. Адаптується до форми та розміру.

ЛОЖКОВИДЕЛКА

тобто поєднання ложки та виделки, також достатньо для нарізання продуктів.

МІЦНА СУМКА

Замість одноразових поліетиленових пакетів.

СЕРВЕТКА З ТКАНИНИ

Її можна використовувати для захисту колін або як тарілку. Ви можете змочити її та використовувати, щоб витерти руки або чашку.

КАНЦЕЛЯРСЬКА СКРІПКА

Ця маленька скріпка може замінити багато речей. На YouTube Ви знайдете поради, як її використовувати.

МІШКИ З ТКАНИНИ

Ви можете упакувати в них усі Ваші сухі закуски, напр. студентську суміш.

КОРОБКА НА ОБІД

Сюди можна покласти також вологі продукти, наприклад, салат.

ПЛЯШКА

Пийте воду, не покладаючись на пластикові пляшки. Протягом дня наповнюйте пляшку водопровідною водою з крану.

НОСОВІ ХУСТИНКИ

Багаторазові, виготовлені з тканини. Брудну просто виперіть.

Представлені тут предмети є лише прикладами. Допасуйте набір відповідно до своїх потреб.

Необхідні замінники у Вас точно вже є, не потрібно поспішати їх купувати. Наприклад, замість ложковиделки використовуйте виделку та ложку з домашньої шафи. Мішечки можна пошити. Обгортку з бджолиного воску також легко зробити. Замість серветки можна використовувати бандану або кухонну ганчірку.

ЕКОЛЕКЦІЯ
ZERO
WASTE

1 КРОК - ВІДМОВА

ЗАПИТАЙТЕ СЕБЕ: ЧИ МОЖУ Я ОБІЙТИСЯ БЕЗ ЦЬОГО, ВІДМОВИТИСЯ АБО ЗАМІНИТИ НА КРАЩЕ ДЛЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА?

Я замінюю на	
ПОЛІЕТИЛЕНОВИЙ ПАКЕТ	МІШОК З ТКАНИНИ
ПЛАСТИКОВИЙ СТАКАНЧИК	ШКЛЯНКА, СТАЛЕВИЙ (INOX) СТАКАНЧИК
УПАКОВКА ПОДАРУНКУ	УПАКОВКА З ТКАНИНИ ДОМАШНІЙ
ФРУКТОВІ МУСИ	СМУЗІ
УПАКОВАНЕ ПЕЧИВО ГЕЛЬ ДЛЯ ДУШУ	ДОМАШНІЙ МАФІН МИЛО У БРУСКАХ

об'єднайте в пари

ВІДМОВА = СКАЗАТИ «НІ» ТОМУ, ЩО ВАМ НЕ ПОТРІБНО.

ЕКОЛЕКЦІЯ
ZERO
WASTE

2 КРОК - СКОРОЧЕННЯ

ЗАПИТАЙТЕ СЕБЕ: ЧИ ДІЙСНО МЕНІ ЦЕ ПОТРІБНО?

Купуючи менше, ми зменшуємо кількість наших відходів!

Ми купуємо занадто багато, але це не наша вина. Це виробники засипають нас все новими й новими товарами. Їх не хвилюють природні ресурси планети, що виснажуються, їх цікавить лише їх прибуток.

СКОРОЧЕННЯ = ОБМЕЖЕННЯ ТОГО, ЩО ВАМ НЕ ПОТРІБНО.

ЕКОЛЕКЦІЯ
ZERO
WASTE

3 КРОК - ПОВТОРНЕ

ЗАПИТАЙТЕ СЕБЕ: ЧИ Я МОЖУ ВЗЯТИ ЦЕ НАПРОКАТ АБО ЗНАЙТИ Б/У?

ВИКОРИСТАННЯ

ЦЕ НЕЙМОВІРНО, СКІЛЬКИ РЕЧЕЙ У НАС В ШАФАХ! ІГРИ, ІГРАШКИ, СПОРТИВНИЙ ІНВЕНТАР, КНИГИ, ОДЯГ. ЯКІ МИ МАЙЖЕ НЕ ВИКОРИСТОВУЄМО.

Якщо вони в хорошому стані, їх можна продати або подарувати, порадуєте ще одну дитину. Це дозволить уникати виробництва нових речей і, таким чином, марнування сировини та енергії на їх виробництво.

Дістаємо одяг із шаф та не соромимося купувати секонд-хенд!

Таким чином ми уникаємо небезпечних для здоров'я хімічних речовин, адже такий одяг уже багато разів прали. Виробники використовують багато хімічних речовин, щоб одяг виглядав гарно та яскраво, а також, щоб транспортувати його морським транспортом. Значна частина їх потрапляє у воду під час виробничого процесу та під час першого прання у пральній машині. Таким чином забруднюються рослини та тварини.

Обирайте одяг у секонд-хенді!

Продаж та купівля речей, які були у вжитку, захищає нашу планету!

Зробіть порядок у Вашій шафі

Ми не носимо 80% свого одягу, тому що він нам більше не подобається або не підходить. Однак вони в хорошому стані та можуть комусь ще стати в нагоді.

Обмінюйтеся одягом

Найчастіше ми обмінюємося одягом у сім'ї, але можна це робити також з сусідами або друзями.

Відвідайте магазини секонд-хенду

Це магазини з речами, що вже були у вжитку. Тут можна знайти одяг на будь-який випадок та пору року; як для повсякденного використання, так й на вечірки. Також є взуття, аксесуари, сумки та рюкзаки, тобто все необхідне. Немає жодної упаковки, етикеток, пакетів, коробок. Візьміть із собою власну сумку, щоб упакувати покупки.

ПОКУПКА ПРОДУКТІВ З ПЕРЕРОБЛЕНИХ МАТЕРІАЛІВ НЕ МОЖЕ ВИПРАВДУВАТИ НАДМІРНЕ СПОЖИВАННЯ.

ЕКОЛЕКЦІЯ
ZERO
WASTE

4 КРОК - РЕМОНТ

ЗАПИТАЙТЕ СЕБЕ: ЧИ МОЖНА ЦЕ ВІДРЕМОТУВАТИ?

Перш ніж викинути щось і знову купити, спробуйте відремонтувати.

Можливо це зробите Ви, можливо Ваші батьки, друзі, майстер, гарантійне обслуговування, ремонтна майстерня. Приклади: велосипед, пенал, іграшки, одяг, взуття, меблі, сумки та рюкзаки тощо.

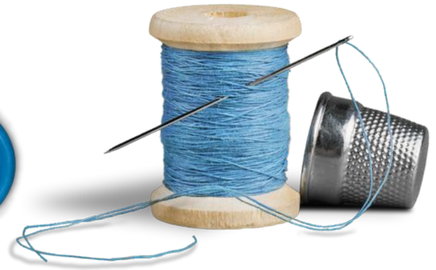

Догляд та ремонт

Варто регулярно переглядати свої речі та оновлювати їх або ремонтувати, а не купувати нові. Відремонтованою річчю можна користуватися далі або віддати її комусь, хто її потребує.

ВИКОРИСТОВУЙТЕ СВОЮ КРЕАТИВНІСТЬ – ІНОДИ ДОСТАТНЬО ЛИШЕ ЛЕГКОЇ МОДИФІКАЦІЇ, І РІЧ ЗНАЙДЕ ІНШЕ ЗАСТОСУВАННЯ.

РЕМОНТ = ПОПРАВЛЕННЯ АБО ПОВЕРНЕННЯ ДО ВИКОРИСТАННЯ ТОГО, ВІД ЧОГО НЕ МОЖНА ВІДМОВИТИСЯ, ЗМЕНШИТИ ВИКОРИСТАННЯ АБО ВИКОРИСТАТИ ПОВТОРНО.

ЕКОЛЕКЦІЯ
ZERO
WASTE

5 КРОК - ПЕРЕРОБКА

ПЕРЕРАБОТКА – ЦЕ БУДЬ-ЯКИЙ ПРОЦЕС ПІД ЧАС ЯКОГО МАТЕРІАЛ ПОВЕРТАЄТЬСЯ ДО СТАНУ, З ЯКОГО ЙОГО БУЛО ВИГОТОВЛЕНО.

ПЕРЕРОБКА, ЗРОБЛЕНА САМОЮ ПРИРОДОЮ (ВІДМІННА)

ПЕРЕРОБКА, ЗРОБЛЕНА ЛЮДИНОЮ (НЕДОСКОНА)

КОМПОСТУВАННЯ

Це 100% переробка: органічні відходи (наприклад, кухонні залишки, шкірка, листя) повертаються в ґрунт і знову стають їжею.

Аж 1/3 відходів – це ТАКІ кухонні залишки! Компостування – найпростіший, найдешевший і найефективніший спосіб зупинити кліматичну катастрофу. Це також один із найшвидших способів зменшити вміст сміттєвого коша – одразу на 1/3!

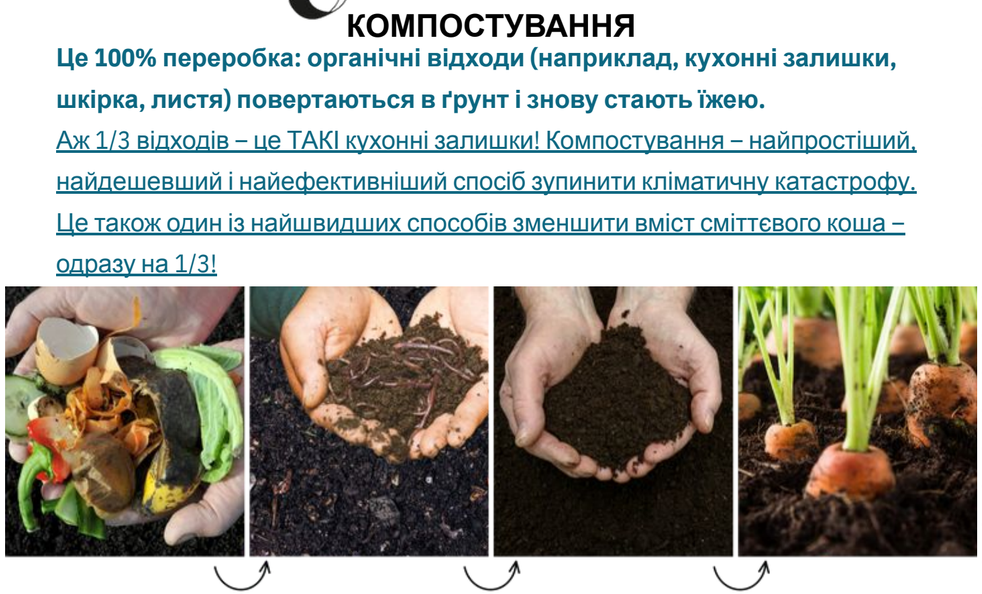

Переробка не продмети нижчої якості (даунсайклінг)

Це практично будь-яка промислова переробка, оскільки зазвичай продукція, що виробляється, є нижчої вартості, ніж сировина, що використовується для її продукції.

Наприклад, пластик можна переробляти лише 2-3 рази, щоразу отримуючи сировину гіршої якості, переробляючи її на продукцію ще нижчої якості (з ПЕТ-пляшок можна робити вазони, а з вазонів — лавки). Перероблений пластик може переносити токсичні добавки у матеріали, що походять з переробки.

Переробк

Скло та алюміній можна переробляти практично нескінченно, не втрачаючи якість та властивості сировини (але є умова: правильне сортування). Ось чому так важливо викидати відходи у правильні контейнери.

А пластик? Хоча 14% підлягає переробці, але лише 2% переробляється ефективно, що означає, що відходи перетворюються на продукт, який є таким же корисним, як і вихідний продукт (з ПЕТ-пляшки виробляється ПЕТ-пляшка аналогічної якості). Існує багато типів пластику, не кожний підлягає переробці (наприклад, тонкі пакети та сітки з поліетилену – ні)

Переробка не продмети вищої якості (апсайклінг)

Апсайклінг, так як й звикла переробка, є вторинною переробкою відходів. В результаті апсайклінгу виробляється продукція більшої вартості, ніж сировина, яка для цього використовується.

Цікавим прикладом є модні і дуже дорогі сумочки, пошиті з цементних мішків, зібраних на звалищі в Камбоджі.

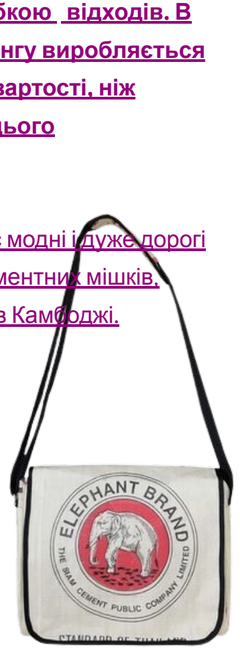

МИ ПОВИННІ ПЕРЕРОБЛЯТИ МЕНШЕ, А НЕ БІЛЬШЕ!

ПЕРЕРОБКА = ПОВЕРНЕННЯ ДО ВИКОРИСТАННЯ ТОГО, ВІД ЧОГО НЕ МОЖНА ВІДМОВИТИСЯ, ЗМЕНШИТИ ВИКОРИСТАННЯ АБО ВИКОРИСТАТИ ПОВТОРНО.

ЕКОЛЕКЦІЯ
ZERO
WASTE

УНІВЕРСАЛЬНІ ПРАВИЛА СОРТУВАННЯ

ЗАПИТАЙТЕ СЕБЕ: ЧИ ЦЕ ПІДЛЯГАЄ ПЕРЕРОБЦІ АБО КОМПОСТУВАННЮ? ЯКЩО ТАК, ТО В ЯКИЙ СМІТТЄВИЙ БАК МАЄ ПОТРАПИТИ?

Вибирайте упаковку, яка складається з меншої кількості різних матеріалів.

Ці, вироблені з різних матеріалів, складно переробити.

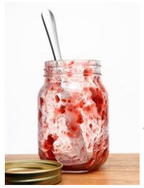

Ємності не треба мити, але ретельно спорожнити.

Перш ніж викинути, використовуйте повторно

наприклад, зробіть блокнот із чистих аркушів паперу та підкладки з скріпкою

Відходи, які не можна віднести до жодного з кольорових сміттєвих баків, є ресурсом, втраченим назавжди.

Тож намагайтеся кидати якомога менше до чорного коша із змішаними відходами, адже його вміст не переробляється!

Розділіть на окремі матеріали

наприклад, зніміть термозбіжну плівку з пластикової пляшки.

Плануйте покупки

Купуйте тільки те, що Вам потрібно, а не тому, що діє акція. Завжди майте при собі список покупок, навіть якщо Ви купуєте вживані речі.

Зігніть або іншим чином зменшіть об'єм

напр., вставляючи одне в інше.

Поділіться зайвим.

Те, що комусь не потрібно, може стати скарбом для когось іншого.

Проблемні відходи

необхідно здати в пункт вибіркового збору побутових відходів (PSZOK), віддати у відповідний магазин (побутова техніка), автосервіс (шини), аптеку (ліки, термометри).

Якщо Ви сумніваєтеся, користуйтеся пошуковою системою відходів:

https://segregujna5.um.warszawa.pl/

ЕКОЛЕКЦІЯ ZERO WASTE

ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ

2 ЕКОЛЕКЦІЯ: ЧИ ВЧИМОСЯ МИ ЗМЕНШУВАТИ ВІДХОДИ

Zero waste – це спосіб життя, в якому ми свідомо намагаємося не витрачати ресурси марно та створювати якомога менше відходів, і, таким чином, не забруднювати навколишнє середовище. Zero waste – це рух, впізнаваний у всьому світі. Його члени виступають за екологічні альтернативи та усвідомлюють їх власний вплив на довкілля. Вони навмисно використовують слово відходи, а не сміття. Сміття асоціюється з чимсь, що нічого не варто, нікчемним. Відходи - це цінні ресурси та сировина, які можна відновити з них.

Як ми можемо мінімізувати вплив нашого споживання на вичерпання природних ресурсів? Зменшуючи створення відходів та не витрачаючи ресурси даремно – тобто діяльність без відходів (zero waste). **Це 5 кроків: відмова – скорочення – повторне використання – ремонт – переробка. Важливо використовувати їх в незмінному порядку.**

1.ВІДМОВА Сказати «Ні» тому, що Вам не потрібно. Навчіться говорити НІ! Наприклад, не приймати і не давайте дрібну рекламну безкоштовну продукцію, яка найчастіше потрапляє у смітник. Станьте свідомим споживачем, стійким до переконливого впливу реклами та матеріалістичної культури.

2. СКОРОЧЕННЯ Об межуйте те, що Вам потрібно Використовуйте менше всього. Більшість продуктів розроблено таким чином, щоб спонукати Вас використовувати набагато більше, ніж Вам насправді потрібно (наприклад, зубна паста). Не витрачайте даремно їжу, енергію та воду. Позбавтеся від небажаних зайвих речей вдома. Підтримуйте економіку спільної участі, а не купуйте нові речі.

3. ПОВТОРНЕ ВИКОРИСТАННЯ Повторне багаторазове використання того, що у Вас уже є, або того, що вже було вироблено. Кожен одноразовий предмет має аналог багаторазового використання. Беріть участь у творчих заходах, таких як DYI (зроби сам) та/або апсайклінгу.

4. РЕМОНТ Поправлення того, від чого не встигли відмовитися раніше – зменшити використання – використати повторно.

5. ПЕРЕРОБКА Переробка або компостування того, від чого не можна було відмовитися - зменшити використання - повторно використати або відремонтувати. Єдиною стовідсотковою переробкою є компостування.

ЕКОЛЕКЦІЯ ZERO WASTE

ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ

2 ЕКОЛЕКЦІЯ: ЧИ ВЧИМОСЯ МИ ЗМЕНШУВАТИ ВІДХОДИ

Необхідні речі zero waste: варто підготувати простий стартовий набір, до складу якого необхідно включити предмети багаторазового використання, які замінять найпоширеніші одноразові, особливо пластикові. Нескладно розшифрувати, про які саме одноразові предмети йдеться.
Для початку Вам знадобиться багаторазова пляшка для води, мішок з тканини та багаторазовий контейнер для їжі. Візьміть за звичку використовувати довговічні предмети багаторазового використання замість одноразових пластикових. У набір можуть входити пакети для покупок, чашка для чаю, столові прибори, серветка. Впровадження навіть однієї невеликої зміни матиме великий вплив на зменшення кількості вироблених відходів.
Набори дещо відрізнятимуться, їх можна допасувати до Ваших потреб та можливостей - фото є лише прикладом, а не шаблоном. Важливо те, що, якщо не треба – не потрібно! – нічого купувати, а використовувати те, що вже є. І у кожного точно є вдома необхідні замінники і не потрібно поспішати що-небудь купувати. Кожен прихильник zero waste починає з того, що носить виделку та ложку з домашньої шафи (а не з магазину), шиє перші мішки сам або з чиєюсь допомогою, виготовляє свій перший воскову обгортку на курсах, використовує бандану замість серветки та багато разів наповнює скляну пляшку від якогось соку водою з крана. Якщо Вам потрібно придбати новий товар, вибирайте такий, що підлягає переробці: з металу, алюмінію, нержавіючої сталі (інокс), дерева, картону, скла.

Золоте правило zero waste: «Здоров'я завжди має пріоритет над нульовими відходами», тому, якщо Ви сумніваєтеся, проконсультуйтеся з лікарем або спеціалістом. Проте ми впевнені, що вони схвалять навчання дітей про токсичний вплив пластику на організм. Пластик надзвичайно міцний, але при цьому ми використовуємо його лише один раз. Виробники засипають нас мільярдами одноразових виробів, упакованих в одноразовий пластик, який століттями забруднював навколишнє середовище. Заради майбутніх поколінь вимагаймо впровадження систем багаторазового використання та багаторазового наповнення, які не руйнують землю та не шкодять здоров'ю людей.
Тема забруднення навколишнього середовища пластиком буде часто з'являтися в еколекціях та ідеях тему zero waste. Наприклад, з'явиться при обговоренні теми здорових закусок як альтернативи їжі, загорнутої у плівку.

ПЕРЕРОБКА Переробка - це процес повернення сировини до стану, з якого вона була виготовлена. Переробка - найгірший з доступних хороших варіантів. Перш за все, необхідно відмовитися, зменшити використання, використовувати повторно та ремонтувати.

КОМПОСТУВАННЯ – це єдиний 100% ефективний вид переробки. Органічні відходи (наприклад, кухонні залишки, шкірка, листя) повертаються в ґрунт і знову стають їжею. Цілих 1/3 наших відходів - це кухонні відходи! Компостування – найпростіший, найдешевший і найефективніший спосіб зупинити кліматичну катастрофу. Це також один із найшвидших способів зменшити вміст сміттєвого коша – одразу на 1/3! Компостер не обов'язково повинен бути в саду: Навіть у найменшій квартирі ви можете встановити естетичний компостер без запаху. У школі також!

З іншого боку, ПРОМИСЛОВА ПЕРЕРОБКА, є завжди недосконалою – це, в основному, **Даунсайклінг**, оскільки у її результаті зазвичай виробляються продукти нижчої вартості, ніж сировина, яка для неї використовується. Деякі матеріали, напр., скло та алюміній можна переробляти практично нескінченно, не втрачаючи якість та властивості сировини - але є умова: правильне сортування. На жаль, близько 40% поляків не сортують відходи. Лише 30% польських відходів потрапляє до переробки.

Позитивним винятком є **ДЕПОЗИТНА СИСТЕМА**, яка дозволяє повертати до 90% одноразової та багаторазової упаковки, переважно від напоїв. Це також приносить додаткові переваги: підвищення рівня вибіркового збору відходів; менше забруднення навколишнього середовища; збільшення рівня переробки, який вимагає законодавство ЄС.

ПРОБЛЕМАТИЧНЕ ВІДНОВЛЕННЯ ПЛАСТМАС Існує багато типів пластику, не кожний підлягає переробці (наприклад, тонкі пакети та сітки з поліетилену – ні) Хоча 14% підлягає переробці, але лише 2% переробляється ефективно, що означає, що відходи перетворюються на продукт, який є таким же корисним, як і вихідний продукт (з ПЕТ-пляшки виробляється ПЕТ-пляшка аналогічної якості).
Пластик можна переробляти лише 2-3 рази, щоразу отримуючи сировину гіршої якості, переробляючи її на продукцію ще нижчої якості (з ПЕТ-пляшок можна робити вазони, а з вазонів — лавки). Крім того, перероблений пластик може переносити токсичні добавки у матеріали, що походять з переробки. Переробка також означає, що виробники перекладають проблему на споживачів. Масове виробництво пластику почалося у 50 роках XX ст. З тих пір і до сьогоднішнього дня лише 9% виробленого у світі пластику переробляється. Решта потрапляє на сміттєзвалища або сміттєспалювальні заводи, отруюючи ґрунт, воду та повітря, та сприяючи погіршенню кліматичних змін.
Переробляти більшість пластмас нерентабельно. Ми спалюємо в 6 разів більше пластику, ніж переробляємо. Нафтохімічна промисловість планує збільшити свої доходи – за оцінками, до 2030 року виробництво пластику зросте на 40%. Зараз щорічно виробляється приблизно 400 мільярдів тонн пластику.

Mniej znaczy więcej

ОРГАНІЗАТОР:

POLSKIE STOWARZYSZENIE ZERO WASTE

ПАРТНЕРИ:

CRÉDIT AGRICOLE

szkoła w porządku

ubrania do oddania

UWAGA ŚMIECIARKA JEDZIE

WP LAW

АВТОРИ:

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ЕКСПЕРТ ПРОЕКТУ: МАЛГОЖАТА ГЕНЦА(MAŁGORZATA GĘCA)

ЕКСПЕРТ НАВЧАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ МАЖЕНА БОРОВСЬКА (MARZENA BOROWSKA)

КЕРІВНИК ПРОЕКТУ: КАТАЖИНА МІРКЕВИЧ (KATARZYNA MIRKIEWICZ)

Famille presque ZERO DECHET for ever

Прекрасні ілюстрації, використані у матеріалах, належать Bloutouf (www.bloutouf.fr). Ми черпали натхнення з дитячої книжки „Les Zenfants presque Zero Dechet". Його авторами є Бенедикт Море (він же Bloutouf!) та Джеремі Пішон, автори книг і блогу „Famille presque Zero Dechet".

Польська Асоціація Zero Waste як організатор кампанії «Менше означає більше»! надає ліцензію (CC BY-NC-ND 4.0) освітянам закладів, зареєстрованих для участі в кампанії, на використання цих матеріалів в освітніх та некомерційних цілях.